26/07/2025

Η Αγία Παρασκευή του Μετσόβου

/ Οδοιπορικά

- **Γράφει ο Μιχαήλ Τρίτος, Ομ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.**

Στις 26 Ιουλίου γιορτάζει ο ιστορικός καθεδρικός ναός της **Αγίας Παρασκευής Μετσόβου**. Με την ευκαιρία αυτή κρίνουμε σκόπιμο να κάνουμε μια σύντομη αναφορά σ' αυτόν.

Ο ναός της αγίας Παρασκευής βρίσκεται στο κέντρο της παραδοσιακής πόλεως του Μετσόβου. Είναι ρυθμού τρίκλιτης βασιλικής, τρισυπόστατος. Γραπτές μαρτυρίες για την αρχική κτίση του ναού δεν υπάρχουν. Η ύπαρξη κελλιών δείχνει ότι αρχικά η αγία Παρασκευή ήταν μοναστήρι. Η αναφορά του ανωνύμου χρονικού των Ιωαννίνων το 1380μ.Χ. στον ιερομόναχο Ησαΐα ως καθηγουμένου Μετσόβου είναι πολύ πιθανό να έχει σχέση με την αγία Παρασκευή. Βέβαιο είναι ότι ο ναός ανακαινίστηκε τέσσερις φορές· το 1511, το 1759 με αυτοκρατορική άδεια, το 1894 με δαπάνη του Γεωργίου Αβέρωφ και το 1959 από το Ίδρυμα Βαρώνου Μιχαήλ Τοσίτσα, με πρωτοβουλία και επιμέλεια του Ευαγγέλου Αβέρωφ-Τοσίτσα.

Μεγάλης καλλιτεχνικής αξίας είναι το ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού, που

φιλοτεχνήθηκε από μετσοβίτεςξυλογλύπτες το 1730. Τα σκαλίσματα του τέμπλου παριστάνουν διάφορα επεισόδια από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη καθώς και διάφορα διακοσμητικά στοιχεία. Οι εικοσιδύο εικόνες της πάνω ζώνης του τέμπλου είναι της σχολής της Β.Δ. Ελλάδος και ανήκουν χρονολογικά στο διάστημα μεταξύ 1700-1730. Οι δέκα εικόνες του κάτω διαζώματος είναι ρωσικές και τοποθετούνται μεταξύ του 1820-1840. Η ασημένια επικάλυψη της εικόνας της Παναγιάς έγινε από τον ασημουργό Απόστολο Λάκα με δαπάνη της ευεργέτιδας Μαρίας Βλάχα.

Image not found or type unknown

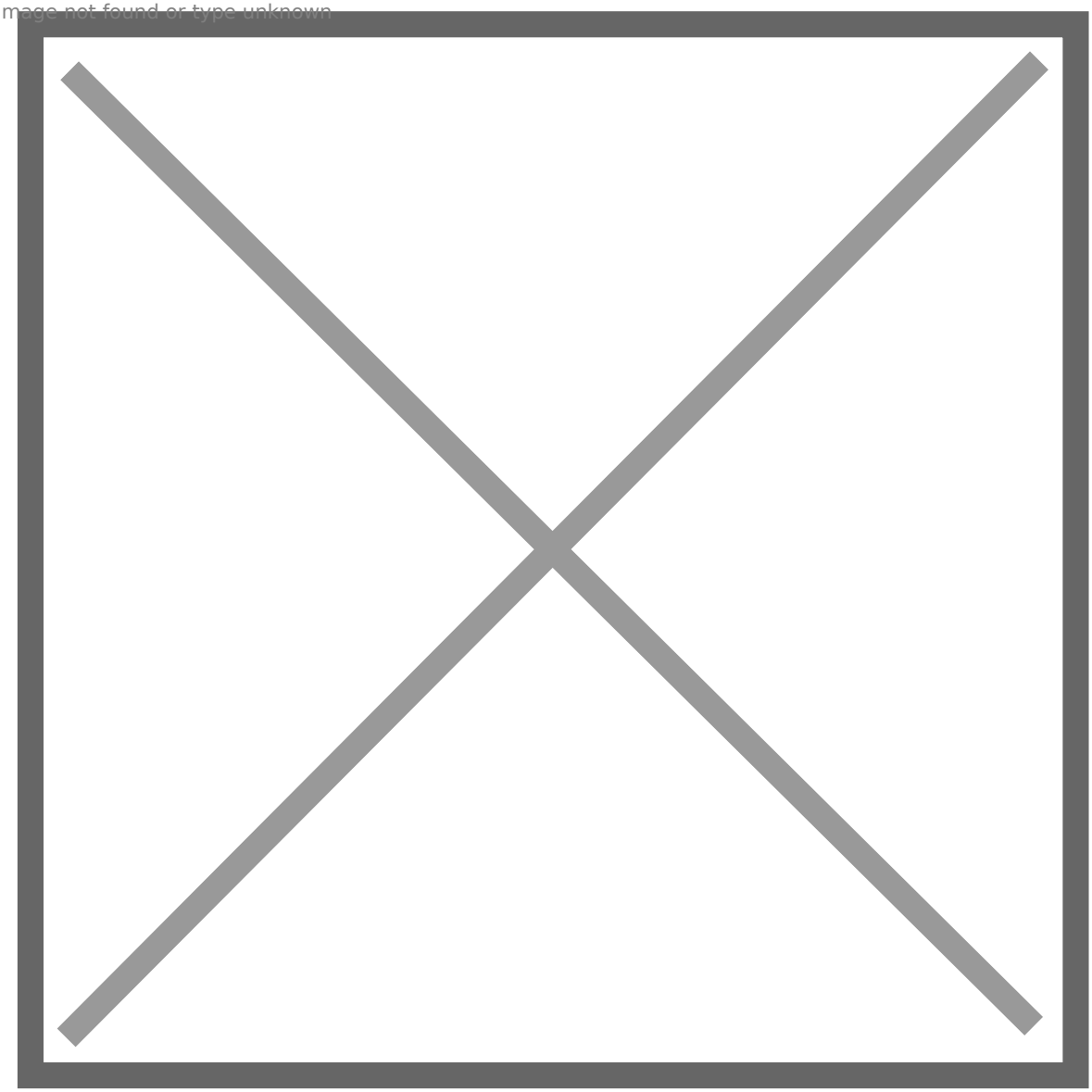

Στο ναό της αγίας Παρασκευής υπάρχουν δύο άμβωνες. Ο υψηλότερος χρησιμεύει για την ανάγνωση του Ευαγγελίου και ο χαμηλότερος για την ανάγνωση του Αποστόλου και το κήρυγμα. Στα χρόνια της Πατριαρχικής Εξαρχίας από το μικρότερο άμβωνα διαβάζονταν τα πατριαρχικά σιγίλλια, που απευθύνονταν προς την Εξαρχία και το λαό του Μετσόβου.

Ο ναός από το 1659 μέχρι το 1924 ήταν εξαρχικός αφού εκεί λειτουργούσαν οι κατά καιρούς Πατριαρχικοί Έξαρχοι κατά τις επίσημες ημέρες του εκκλησιαστικού χρόνου. Από το 1925 μέχρι το 1928 έγινε Μητροπολιτικός με την τοποθέτηση ως Μητροπολίτου Μετσόβου και υπερτίμου και Εξάρχου πάσης Πίνδου του από Γάνου και Χώρας Μητροπολίτου Τιμόθεου Λαμνή. Το 1937 με βασιλικό διάταγμα η αγία Παρασκευή με τους έξι ναούς που υπάγονται σ' αυτήν αναγνωρίστηκε ως ενοριακός ναός, υπαγόμενος στην Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων. Πρέπει να σημειωθεί ότι το 1759-1817 στα κατάλληλα διαρρυθμισμένα κελλιά της αγίας Παρασκευής λειτούργησε το περίφημο Ελληνοσχολείο του Μετσόβου, το οποίο μετά το 1817 στεγάστηκε στα καινούργια διδακτήρια, που χτίστηκαν με δαπάνη του πανίσχυρου στη σουλτανική αυλή παχάλνικου Δημ. Ζαμάνη. Οι επίτροποι της αγίας Παρασκευής ήταν πάντα οι προύχοντες του Μετσόβου, γιατί στη ΄΄μπάγκα΄΄ της φυλάγονταν όλα τα έγγραφα, οι ομολογίες του Μετσόβου, καθώς και η περιουσία του χωριού και ο,τιδήποτε έγγραφο διοικητικής φύσεως, που αφορούσε τα κοινά του Μετσόβου.

Το μεγαλοπρεπές κωδωνοστάσιο του ναού χτίστηκε μεταξύ του 1880-1885 με δαπάνη του Γεωργίου Αβέρωφ, πάνω σε σχέδια που έστειλε ο ίδιος από την Αλεξάνδρεια. Το ύψος του κωδωνοστασίου είναι 25μ.. Στον περίβολο του ναού, ακριβώς στη θέση "Κουλτούκι", σώζεται παλιός πλάτανος από τον οποίο μίλησε δύο φορές στους Μετσοβίτες ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός.

Σήμερα ο Ναός της Αγίας Παρασκευής, χάρη στη φροντίδα του δραστήριου προϊσταμένου του ναού Αρχιμ.Σεραφείμ Καχριμάνη, έχει αγιογραφηθεί από τον εξαίρετο αγιογράφο Βλάσιο Τσοτσώνη. Τα ψηφιδωτά, που στόλιζαν μέχρι τώρα τους τοίχους του ναού, αντίγραφα των ψηφιδωτών της Γάλλας Πλακίδια της Ραβέννας (5ος αι. μ.Χ.), πρόκειται να τοποθετηθούν στο υπό ίδρυση εκκλησιαστικό μουσείο.

Ιδιαιτέρως συνιστούμε στους πολυπληθείς επισκέπτες του Μετσόβου να επισκεφθούν τον πάνσεπτο ναό της αγίας Παρασκευής για να θαυμάσουν τα αριστουργήματα της μετσοβίτικης ξυλογλυπτικής και να αισθανθούν την πνευματική ανάταση που χαρίζει η αναγωγικότητα του ναού. Εκεί ο χρόνος συναντά την αιωνιότητα και ο πιστός βιώνει το λειτουργικό χρόνο, δηλ. την αιωνιότητα στο παρόν. Ο ναός της αγίας Παρασκευής Μετσόβου έχει τη δυνατότητα να μας ανυψώνει στους απροσπέλαστους χώρους του πνεύματος, στους αναβαθμούς της κατανύξεως, για ουσιαστικότερη συνομιλία με τον Δημιουργό του παντός.

(Πηγή: pemptousia.gr)